

verkiezingsprogramma

1971-1975

partij van de arbeid

VERKIEZINGSPROGRAMMA 1971

=====

Tekst zoals aangenomen op het 13e congres, gehouden op 4, 5 en 6 februari 1971 in de RAI te Amsterdam.

Het congres heeft het partijbestuur gemachtigd om wijzigingen aan te brengen t.a.v. de redactie en systematiek.

HOOFDSTUK I - DEMOKRATISERING

1. De invloed van de burger

De invloed van de burger op het maatschappelijk gebeuren dient te worden vergroot; daartoe:

- a. dient de stem van de kiezer tegelijk bepalend te zijn voor de samenstelling van de regering. Daartoe is een zodanige herziening van het kiesstelsel nodig dat:
 - partijen meer zullen samenwerken,
 - er een direkt verband tussen verkiezingsuitslag en regeringsvorming wordt bevorderd en
 - een kabinetsformateur op democratische wijze wordt aangewezen. Geen regeringswisseling zonder voorafgaande verkiezingen.
- b. dient het actief en passief kiesrecht tot 18 jaar te worden verlaagd.
- c. wordt de Eerste Kamer opgeheven.

2. De burgemeester en commissaris

- a. de burgers kiezen rechtstreeks hun eigen burgemeester, de voorzitter van het provinciaal bestuur en de voorzitter van een agglomeratiebestuur; een wijziging van de Grondwet is hiervoor nodig.
- b. hierop vooruitlopend krijgen gemeenteraden en provinciale staten recht van aanbeveling en kiezen gewestelijke besturen hun eigen voorzitter.
- c. een herverdeling van de bestuurstaken van rijk, provincie, gewest en gemeente is nodig.

3. Europees Parlement

De Europese Gemeenschappen krijgen een democratische structuur. Het Europees Parlement wordt rechtstreeks verkozen, krijgt wetgevende en budgettaire bevoegdheden en het recht van veto t.a.v. de benoeming van de leden van de Europese Commissie. De Europese Commissie krijgt meer bevoegdheden; de Ministerraad beslist in het openbaar bij meerderheid van stemmen.

4. Overheid, bedrijfsleven, organisaties

Medewerkers of hun vertegenwoordigers moeten zich, waar zij ook werken (overheid, bedrijfsleven, andere organisaties) tijdig volledig op de hoogte kunnen stellen van wat er in hun dienst, onderneming of organisatie omgaat.

Zonder hun advies mogen geen beslissingen over hun eigen werk worden genomen. Deze beslissingen worden meegedeeld en gemotiveerd. Leidinggevend en mogen niet worden benoemd zonder voorafgaand overleg met hun medewerkers. Zij zullen aan hen regelmatig verantwoording afleggen over hun optreden.

Georganiseerde werknemers en vakbondsfunctionarissen moeten op het bedrijf - zonodig in bedrijfstijd - gebruik kunnen maken van de grondrechten van vrije meningsuiting, vereniging en vergadering over bedrijfszaken.

Het Stakingsrecht wordt onverkort gewaarborgd, ook bij de overheid.

5. Naamloze Vennootschap

Aan de medezeggenschap - waaronder ook medebeslissingsrecht - van alle werkers wordt inhoud gegeven.

Iedere onderneming van enige omvang heeft een raad van commissarissen. De werknemers krijgen tenminste evenveel invloed op de samenstelling van die raad als andere belanghebbenden gezamenlijk.

Voor de Europese onderneming komt een Europees Statuut, waarin de zeggenschap van de werknemers dienovereenkomstig wordt gewaarborgd.

Vakatures in de Raad van Commissarissen en in de direktie worden gepubliceerd, zodat ieder de gelegenheid heeft naar deze functies mee te dingen. Het aantal commissariaten dat iemand vervult en de beloning worden begrensd en in de jaarverslagen vermeld. Ondernemingen met meer dan 50 werknemers kunnen niet langer een "besloten" N.V. zijn.

De gekozen leden van de ondernemingsraad vormen een zelfstandig orgaan van het personeel. Deze raad moet de volgende bevoegdheden hebben:

- kennis te nemen van alle sollicitaties naar de functie van commissaris en directeur(en);
- alle financiële gegevens van de onderneming te laten onderzoeken;
- inzage hebben in alle betaalde salarissen en tantièmes;
- kennis te nemen van alle rapporten over organisatie-onderzoeken en alle produktiegegevens;
- een waarnemer te zenden naar alle besprekingen die in het bedrijf worden gevoerd;
- zijn veto kunnen uitspreken over alle beslissingen inzake het personeelsbeleid.

De raad van commissarissen handelt de benoeming en ontslag van de direktie en bij belangrijke besluiten zoals structuurwijziging, fusies, overname en sluiting in overeenstemming met de ondernemingsraad.

De werknemers krijgen een recht van beroep bij een rechterlijke instantie tegen kennelijk onredelijke ondernemingsbeslissingen.

De overheid bevordert, samen met de vakbeweging het experimenteren met vormen van werknemersbestuur en -beheer in ondernemingen en organisaties die niet in partikulier bezit zijn. Met steun of financiële garanties van de overheid zullen die experimenten na zorgvuldige voorbereiding ook in partikuliere bedrijven mogelijk gemaakt moeten worden.

6. Banken

Bij grote banken en de grootste ondernemingen benoemt het parlement een commissaris die in het bijzonder toeziet op de behartiging van het gemeenschapsbelang en daarover verslag uitbrengt aan het parlement.

7. S.E.R.

De S.E.R. vergadert openbaar. De besturen van produkt- en bedrijfsschappen worden rechtstreeks gekozen.

8. Onderwijs

Iedere school en universiteit wordt een werkplaats voor de democratie. Bij het basisonderwijs bevordert de overheid bestuursvormen, waarbij de leerkrachten en de ouders medezeggenschap krijgen, bij het voortgezet onderwijs ook de leerlingen. De bestuursvorm van universiteiten en hogere beroepsopleidingen wordt zodanig herzien, dat de zeggenschap van docenten, studenten, technisch en administratief personeel daarin gestalte krijgt.

De overheid behoudt de verantwoordelijkheid voor de gelijke behandeling van allen die bij het ontvangen van onderwijs belang hebben, voor de kwaliteit van het onderwijs en voor de financiering van onderwijs en onderzoek.

9. Recht op informatie

De overheidsplicht informatie te verstrekken wordt wettelijk vastgelegd. Overheidsdokumenten en de voorbereiding van overheidsbeslissingen zijn openbaar. De wet regelt de beperkingen. Vertegenwoordigende lichamen krijgen het recht om ambtenaren te horen.

10. Eigen verantwoordelijkheid

De overheid heeft tot taak voorwaarden te scheppen voor de beleving van de eigen verantwoordelijkheid van de burgers t.o.v. elkaar en de samenleving. Het bestaansrecht van andere vormen van samenleven dan op basis van het gezin dient te worden erkend.

Het echtscheidingsrecht dient in deze geest snel verruimd te worden.

Voor wat betreft de gevolgen van de echtscheiding, moeten in elk geval de kosten van levensonderhoud van de economisch zwaksten veilig worden gesteld.

Homofielen worden noch in de wet noch feitelijk achtergesteld.

De voorlichting over de mogelijkheden tot geboorteregeling moet speciaal op scholen worden bevorderd.

Alle anticonceptiemiddelen waarbij doktersbegeleiding nodig is komen in het ziekenfondspakket.

Voor de vrouw die haar zwangerschap als ongewenst ervaart, moet de gelegenheid bestaan deze zwangerschap te laten beëindigen. Hiervoor gelden dezelfde regels en waarborgen als voor iedere andere medische ingreep.

Het wetenschappelijk onderzoek en de voorlichting over verdovende en stimulerende middelen wordt uit een oogpunt van volksgezondheid bevorderd. Gevaarlijke middelen, voorzover die niet als geneesmiddelen worden gebruikt, blijven verboden. Voor de overige middelen worden soortgelijke regelingen getroffen als voor sterke alcoholhoudende dranken. Het aantal behandelcentra voor gebruikers van gevaarlijke middelen wordt uitgebreid. Reklame voor dergelijke middelen, alsmede voor alle alcoholica en tabaksmiddelen wordt verboden. Op de verpakking van al deze artikelen wordt zeer duidelijk de waarschuwing betreffende de eventuele schadelijke gevolgen voor de gezondheid gedrukt.

De filmkeuring wordt afgeschaft, behalve voor kinderen tot 14 jaar; voor die categorie wordt de keuring gericht tegen geweld en sadisme. De strafbepalingen t.a.v. de pornografie worden ingetrokken.

11. Stedebouwkundige en sociaal culturele plannen

De overheid betreft de burgers van meet af aan bij het voorbereiden van stedebouwkundige en sociaal-culturele plannen.

Daarna worden zo mogelijk verschillende plannen voorgelegd op een zodanig tijdstip dat een echte keuze mogelijk is.

12. Huur-woningen

De eigenaar van een complex huurwoningen is verplicht een gekozen huurdersraad als vertegenwoordigers van de huurders te erkennen.

13. Rechtspositie

De rechtspositie van de individuele burger wordt versterkt. Hiertoe dienen:

- a. een snellere rechtsgang vooral om te voorkomen dat de financieel zwakkere het slachtoffer wordt van de lange duur van een rechtsgeding;
- b. verbetering van het stelsel van gratis rechtsbijstand en de voorlichting daarover;
- c. een regeling van de rechtspositie van buitenlanders;
- d. een verbeterd toezicht op de feitelijke omstandigheden, waaronder gevangenen hun straf ondergaan;
- e. toekenning van onderheidswege van een schadeloosstelling aan slachtoffers van geweldpleging;
- f. een rechtstaal, die geen "geheimtaal" is;
- g. juridische bijstand bij het in verzekering stellen en beperking van de voorlopige hechtenis;
- h. het snel in behandeling nemen van verzoekschriften, die bij de overheid zijn ingediend;
- i. het instellen van een onafhankelijke ombudsman;
- j. het onder volledige controle van het parlement brengen van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten die onder uiteindelijke verantwoordelijkheid van de minister-president vallen. De gehanteerde richtlijnen worden gepubliceerd en eventuele arrestatielijsten worden vernietigd. Recht op inzage van het eventuele dossier door de betrokkene;
- k. de kindbescherming wordt van het justitiële terrein overgeheveld naar de sektor (geestelijke) gezondheidszorg, volgens op dit gebied geldende regels gefinancierd en structureel en organisatorisch verbeterd.

14. Gelijkstelling van man en vrouw

Man en vrouw nemen op gelijkwaardige wijze deel aan het maatschappelijk leven. Daartoe worden:

- a. werkgelegenheid in de part-time sektor zowel voor mannen als voor vrouwen uitgebreid; de overheid geeft hierbij zelf het voorbeeld en stimuleert hiertoe het bedrijfsleven;
- b. werk- en schooltijden zoveel mogelijk met elkaar in overeenstemming gebracht;
- c. goede en betaalbare kindercentra beschikbaar gesteld;
- d. de belastingen op inkomens zodanig gewijzigd, dat met inachtneming van het draagkrachtbeginsel vrouw en man individueel worden aangeslagen;
- e. de her- en bijscholingskansen uitgebreid.

15. De krijgsmacht

De krijgsmacht wordt gedemokratiseerd door:

- a. instelling van onderdeelgraden, met een uit hun midden gekozen voorzitter; deze kiezen de afgevaardigden voor de op hoger niveau werkende graden. Op het hoogste niveau wordt een krijgsmachtraad ingesteld. Eigen huishoudelijke bevoegdheden voor de onderdeelgraden;
- b. bijeenkomsten van politieke partijen en de vakbeweging toegestaan te worden in kazernes, legerplaatsen en in kampen voor gewetensbezwaarden;
- c. benoeming van een ombudsman voor militairen die onafhankelijk van parlement en overheid werkt;
- d. afschaffing afzonderlijke militaire rechter in vreedstijd;
- e. vervanging van het militaire tuchtrecht door een stelsel van bedrijfsdisciplinaire maatregelen met recht op beklag buiten de militaire hiërarchie;
- f. herziening van het militaire strafrecht, waaronder de afschaffing van de doodstraf in oorlogstijd;
- g. afschaffing van de groetplicht;
- h. erkenning van politieke gewetensbezwaren waarbij de vervangende dienstplicht niet langer duurt dan de gemiddelde gewone dienstplicht;
- i. afschaffing van censuur op lektuur en het verbod tot politieke discussies in de kazernes.

-0-0-0-0-0-0-0-

HOOFDSTUK II - ONDERWIJS, VORMING EN LEEFOMGEVING

1. Onderwijs en vorming scheppen de voorwaarden, die ieder de gelegenheid geven tot volledige ontplooiing te komen.

Het tegenwoordige onderwijssysteem leidt tot het handhaven van de bestaande klassen- en standenmaatschappij. Het onthoudt grote groepen kinderen de mogelijkheden zich te ontwikkelen tot mensen die op grond van een eigen oordeel inhoud en vorm kunnen geven aan een nieuwe maatschappij.

Het is daarom dringend nodig het gehele onderwijs grondig te hervormen in het licht van de moderne inzichten over onderwijs en maatschappij. Het onderwijs dient mede ter opleiding tot het vervullen van maatschappelijke functies.

Het daartoe benodigde onderwijsstelsel zal zich o.a. kenmerken door:

- a. het geven van bijzondere zorg aan kinderen, die door milieu-invloeden of door welke oorzaak dan ook een achterstand hebben; dit reeds vanaf het tweede jaar o.a. door middel van gratis peuterspeelzalen en gratis kleuteronderwijs;
- b. het aanpassen aan de mogelijkheden en de behoeften van de afzonderlijke leerling; doorbreking van het jaarklassensysteem; het zittenblijven is dan voorbij;
- c. het aansluiten van de leerprogramma's voor verschillende onderwijsvormen;
- d. het verschaffen van een ruime plaats aan: maatschappelijke, politieke en creatieve vorming, lichamelijke oefening, algemeen praktische vaardigheid en sexuele opvoeding;

- e. het leggen van de nadruk op samenwerking in plaats van op onderlinge wedijver; kennis van eigen rechten en die van anderen. Het onderwijsstelsel omvat:
voor 4-11 jarigen: basisonderwijs (huidige kleuter- en lageronderwijs);
voor 12-15 jarigen: brugonderwijs;
voor 16-18 jarigen: voortgezet onderwijs
vanaf 18 jaar het inéengeschakelde hoger beroeps- en wetenschappelijk onderwijs: het vormings- en ontwikkelingswerk;
- f. het vormen van doelmatig georganiseerde, goed toegeruste en niet te kleine scholen.

2. Op korte termijn

Op korte termijn te treffen maatregelen zijn:

- a. verdere verkleining van het aantal leerlingen tot minstens 30 per klas of per groep volgens een nationaal beleidsplan; ruimere toewijzing van extra-onderwijzend personeel voor de scholen in sociaal-cultureel benadeelde gebieden en wijken;
- b. inéenschakeling van het huidige kleuter- en lageronderwijs;
- c. vorming van een samenhangend netwerk van landelijke en streekcentra voor schooladvieswerk en onderwijsbegeleiding ten behoeve van de hulp aan de leerlingen, de ouders en het onderwijzend personeel en de stimulering van de vernieuwing van het onderwijs.
- d. het nemen van proeven met de middenschool; voor ieder kind een passende keuzemogelijkheid;
- e. hervorming van de opleiding van het onderwijzend personeel, gericht op de individuele benadering van de leerling en op het bijbrengen van moderne onderwijskundige inzichten; stimulerende maatregelen voor het vergroten van het aanbod van onderwijzend personeel; verplichte her- en bijscholing van het in functie zijnde personeel;
- f. het oprichten van scholengemeenschappen, waarin het beroeps- en het algemeen voortgezet onderwijs zijn samengebracht; de brugperiode wordt verlengd;
- g. het gelijktrekken van de financiële uitkeringen voor de scholen in grote en kleine gemeenten;
- h. het vervangen van het centrale eindexamen door een schoolonderzoek gespreid over het laatste cursusjaar;
- i. invoering van onderwijs- of vormingsplicht voor 4-18 jarigen (voor de laatste twee jaren gedurende tenminste twee dagen per week);
- j. onderwijs en vorming voor de werkende jeugd worden in één instituut (streekcentrum) samengebracht; ontkoppeling van de leer- en arbeidsovereenkomst;
- k. verschillen in onderwijsmogelijkheden voor jongens- en meisjes verdwijnen.

3. Scholenbouw

De scholenbouw wordt aangepast aan de nieuwe eisen van onderwijs en vorming. Ook buiten de schooluren moeten de gebouwen kunnen worden gebruikt als onderwijskundig, sociaal en cultureel centrum van de stadswijk of gemeente.

Om ruime aandacht te kunnen geven aan lichamelijke oefening en spel zal het wegwerken van het tekort aan gymnastiekzalen e.d. zoveel mogelijk voorrang moeten krijgen.

4. Gratis onderwijs

Financiële belemmeringen voor het volgen van onderwijs zijn onaanvaardbaar. Daarom: gratis onderwijs en leermiddelen, zomede een billijke vervoerskostenregeling gedurende de leerplichtige leeftijd. Werkende jongeren betalen geen cursusgeld. De mogelijkheden voor gehele of gedeeltelijke studiekostenvergoedingen voor de leerlingen, die voortgezet onderwijs volgen, worden verbeterd en bij de lage inkomensgroepen gepropageerd.

Geleidelijke invoering van een systeem van volledige vergoeding van de kosten van studie en levensonderhoud van alle studerende bij het hoger beroeps- en wetenschappelijk onderwijs. Afhankelijk van het eigen inkomen, dat na de studie wordt verworven, vindt gehele of gedeeltelijke terugbetaling plaats.

5. Voortgezette vorming

Er komen wettelijke regelingen opdat o.a. als onderdeel van de CAO's, volwassenen de gelegenheid krijgen zich gedurende hun gehele leven verder te ontwikkelen, te vormen, bij- en om te scholen, o.m. door geleidelijke invoering van een recht op educatieve verlofperiodes.

Onderwijs, buitenschoolse vorming van jongeren en volwassenen, educatieve omroep en instellingen van schriftelijk onderwijs moeten samenwerken in plaatselijke en regionale centra, waarin ruimte komt voor de "open school" en de "open universiteit".

6. Maatschappelijk en cultureel welzijnsbeleid

De rijksoverheid schept de mogelijkheden voor en aktiveert o.m. door wetgeving en passende subsidieregelingen een gedecentraliseerd en samenhangend maatschappelijk en cultureel welzijnsbeleid.

Dit beleid wordt ontplooid met inspraak van de bevolking en met periodiek onderzoek naar de behoeften. Bijzondere aandacht wordt daarbij gegeven aan:

- a. het opbouwwerk, gericht op het aktiveren en betrekken van de burger bij de vormgeving van woon- en leefomgeving;
- b. ontmoetingscentra o.m. ten behoeve van uit de bevolking voortkomende sociale en culturele activiteiten in de woonwijken;
- c. het doorbreken van het maatschappelijk isolement van de bejaarden o.a. door hen volledig te betrekken bij het overleg over voor hen belangrijke zaken. De overheid geeft hierbij zelf het voorbeeld en stimuleert hiertoe partikuliere organisaties;
- d. gemakkelijk bereikbare centra voor voorlichting, advies, sociale en medische dienstverlening van de burgers in het algemeen en jeugdigen, bejaarden, gehandicapten en ouders van jonge kinderen in het bijzonder;
- e. verbetering van de verpleging van demente bejaarden door uitbreiding en versnelde bouw van verpleegtehuizen;
- f. zodanige uitwendige en inwendige inrichting van gebouwen van overheid en instellingen, dat bejaarden en gehandicapten deze op gemakkelijke wijze kunnen betreden en gebruiken;
- g. verhoging van uitkering volgens de rijksgroepregeling mindervaliden.

7. Kunstbeleid

Kunst en kunstenaar dienen volledig in de maatschappij te worden opgenomen. Kunstenaars dienen medezeggenschap te hebben in de bepaling van het cultuurbeleid. Als eerste maatregel voor een beter kunstenaarsbeleid dient de contra-prestatieregeling te worden vervangen door een regeling gebaseerd op een actieve cultuurpolitiek. Bij het ontwikkelen van deze regeling dienen de kunstenaarsorganisaties betrokken te worden en medebeslissingsrecht te hebben.

Voorts dienen kunstenaars systematisch te worden ingeschakeld bij het onderwijs, het vormingswerk en de aankleding van nieuwe gebouwen en woonwijken. Voor overheidsgebouwen dient 2% van de bouwsom aan kunstwerken te worden besteed. Ook voor nieuwbouwprojecten dient een verplichte regeling te gelden. Op grond van de nieuwe regeling zal de overheid regelmatig kunstwerken aankopen, die aan burgers uitgeleend kunnen worden tegen betaling van leengeld. De kunstenaar behoudt het recht op terugkopen van zijn werk als eerste koop.

8. Pers, radio, t.v.

De overheid waarborgt dat een gevarieerde meningsuiting via alle publiciteitsmedia mogelijk blijft. Zij verschaft zonodig via een gesocialiseerde apparatuur (drukfabrieken) de middelen daartoe. Bij de wet wordt de onafhankelijkheid van de redakties t.o.v. eigenaren en direkties gewaarborgd.

Censuur zowel vooraf als achteraf moet worden afgewezen. Alleen de rechter moet beoordelen of al dan niet strafmaatregelen moeten worden genomen.

Er komen regionale en plaatselijke radio- en t.v.-omroepen, te verzorgen door onafhankelijke, niet commerciële organen. De wet waarborgt de veelsortigheid van de uitzendingen.

9. Cultuurbeleid

Het cultuurbeleid van de overheid dient er in nauwe samenhang met de onderwijspolitiek op gericht te zijn:

- a. dat zoveel mogelijk burgers actief worden betrokken bij de cultuuroutings en hun deelneming eraan wordt bevorderd;
- b. dat de financiële belemmeringen daartoe worden opgeheven;
- c. dat een zo breed mogelijk aanbod van vormen en uitings van cultuur tot stand komt;
- d. dat vernieuwingen en experimenten in dezelfde mate gesteund worden als thans t.a.v. meer traditionele kunstuitings het geval is;
- e. bij de vormgeving en aankleding van woonwijken en gebouwen worden beeldende kunstenaars ingeschakeld.

10. Sportbeleid

Er komt een nationaal sportbeleid ter bevordering van de sport als actieve en passieve rekreatie, met landelijke planning van de noodzakelijke voorzieningen en rijksbijdragen in stichtingskosten en exploitatiekosten van sportaccomodaties.

11. Woningen

Opvoering van het aantal geproduceerde woningen in 4 jaar tot minimaal 140.000 per jaar, waarvan tenminste 60% woningwetwoningen, door selectieve beperking en vergaande versobering van overige gebouwen en luxe woningen, door verbod bouw tweede woning, door sanering bouwwereld en door het veilig stellen van de financiering.

Sterke uitbreiding van de financiering door het Rijk van gemeentelijke sanerings- en wederopbouwplannen. Het minder sterk binden aan voorschriften van die financiering, zodat de gemeenten meer ruimte krijgen naar eigen keuze plannen uit te voeren.

Opvoering in die periode van het aantal af te breken krotten tot 35.000 per jaar, o.a. door herziening van de onteigeningswet. Krot-opruiming vindt plaats tezamen met verbeteringen van de woonwijken als geheel.

Nieuwe, meer gevariëerde woonvormen stimuleren door het aantal als experiment gesubsidieerde huizen op te voeren tot minstens 7.500 per jaar.

In nieuwbouwplannen worden gemeenschapsvoorzieningen opgenomen. Stichting van een gemeenschapsbouwbedrijf. Flats dienen een servicelaag te hebben, waarin speelruimte voor kinderen en volwassenen aanwezig is.

12. Huurrondes

Afstel van de voorgenomen huurrondes van 6% of meer per jaar voor de nieuwbouw, zolang geen bewonerssubsidies zijn ingevoerd, waarbij het gemiddelde bedrag, dat de laagstbetaalden thans verwonen, aanzienlijk wordt verminderd.

Geen enkele huurverhoging voor krotten.

Invoering van een doorstromingsheffing voor alle hoofdbewoners, die een inkomen hebben boven de zgn. welstandsgrens en minder dan 10% van hun jaarinkomen verwonen.

13. De grond

De grond wordt in gemeenschapshanden gebracht, te beginnen in sanerings- en nieuwbouwgebieden. Als particulieren grond verkopen krijgt de overheid het voorkeursrecht. De grond wordt ter beschikking gesteld binnen een nationaal erfpachtstelsel en niet meer verkocht. De schadevergoeding bij onteigening gebeurt op basis van de gebruiks waarde, waarbij het maken van speculatiewinsten wordt uitgesloten.

14. Ruimtelijk beleid

Het ruimtelijk beleid wordt gevoerd overeenkomstig de hoofdlijnen van de Tweede Nota over de ruimtelijke ordening in Nederland. Voorrang dient te worden gegeven - ook financieel - aan een goede beheersing van explosieve stedelijke ontwikkelingen; het behouden van groene ruimten, landschaps- en stedeschoon en aan het tot stand brengen van rekreatieve voorzieningen in de naaste omgeving van de woonkernen.

Als de regering aan bepaalde terreinen een nationale bestemming wil geven (vliegvelden, militaire oefenterreinen, zeehavens enz.) moet aan de burgers tijdig inspraak worden gegeven.

15. Milieubeheer

- a. aansluitend op de wetten t.a.v. de water- en luchtverontreiniging worden wettelijke regelingen tegen bodemverontreiniging en geluidshinder voorbereid door een coördinerende minister verantwoordelijk voor het milieubeheer. Hij geeft jaarlijks verslag van de stand van zaken en de gemaakte vorderingen;
- b. kosten gemaakt om schade te voorkomen moeten door de betrokkenen zelf volledig worden betaald. De produktie wordt daarom belast met de kosten die de overheid maakt om die produktie mogelijk te maken en de omgeving leefbaar te houden. Nieuwe industrieën zullen aan strenge normen moeten voldoen. Mede door heffingen op bestaande industrieën zal de achterstand binnen een termijn van 10 jaar geheel weggewerkt moeten zijn; Het gebruik van niet of slechts moeilijk te vernietigen of niet-afbreekbare bestanddelen in gebruiksmiddelen en artikelen wordt met een heffing belast en aan banden gelegd;
- c. voor de bestrijding van vuil en van geluidshinder en de verwerking van afval worden internationale overeenkomsten bevorderd. In Europees verband worden bijv. voorschriften gegeven voor schonere benzine en een schonere motor terwijl de uitvoering van de sanering van de grensoverschrijdende rivieren en kustwateren in handen worden gelegd van een boven-nationale autoriteit;
- d. Schiphol wordt niet verder uitgebreid en de aanleg van een tweede nationale luchthaven wordt bevorderd;
- e. de drinkwatervoorziening wordt veilig gesteld;
- f. er wordt met meer spoed gezocht naar goed uitvoerbare technische methodes om de voornaamste industriële bronnen van vervuiling op te ruimen;
Er wordt steun verleend aan bestaand onderzoek en nieuwe intensieve research wordt gestimuleerd om vast te stellen:
 - welke gevarengrenzen moeten worden gehanteerd,
 - wat de oorzaak van de schade is en
 - welke mogelijkheden bestaan om schade te voorkomen of te herstellen;
- g. de Inspektie voor de Hygiëne van het Milieu wordt uitgebreid zowel op landelijk als provinciaal niveau om de controle op de naleving van de voorschriften te versterken.

16. Nationaal plan voor openbaar vervoer

Openbaar vervoer (waaronder taxi's) gaat vóór partikulier vervoer. Daartoe dient een nationaal openbaar vervoersplan te worden opgesteld, dat onder meer voorziet in:

- a. een concentratie van de verschillende takken van openbaar vervoer in nationale en regionale vervoersorganen;
- b. een verbetering van het dienstbetoon en bestrijding van de toenemende exploitatietekorten door rijksbijdragen in plaats van tariefsverhogingen;
- c. een zodanige uitbreiding van rail- en busnet dat het grootste deel van de woongebieden komt te beschikken over goede verbindingen op loopafstand, waar mogelijk gescheiden van het overige verkeer;
- d. beperking van het partikuliere autoverkeer in de stadscentra.

17. Nationaal verkeersplan

Door een nationaal verkeersplan wordt de onveiligheid in het verkeer bestreden. In dit plan wordt o.m. opgenomen:

- a. de scheiding van soorten verkeer op eigen banen;
- b. strengere veiligheidseisen voor voertuigen, ingevolge de Europese voorschriften;
- c. verplichte periodieke keuring voor auto's
- d. praktischer verkeersonderwijs;
- e. goede samenwerking in hulpverlening bij ongevallen;
- f. verbod voor deelname aan het snelverkeer bij invloed van alcohol en bepaalde medicamenten; snelle invoering van de ademtest;
- g. scherpere controle op overtreding van de maximum snelheid.

18. Bescherming Bevolking

De huidige, ondoelmatige, semi-militaire BB, dient met spoed te worden opgeheven of te worden ondergebracht in een algemene binnenlandse hulporganisatie.

HOOFDSTUK III - BETERE WELVAART, MEER GELIJKHEID

1. Sociaal economisch beleid

De overheid voert een actief sociaal economisch beleid. Zij ontwerpt hiertoe een lange en midellange termijnplanning en remt, dan wel stimuleert de investeringen ter bevordering van het maatschappelijk welzijn, spreiding van de werkgelegenheid, opheffing van de inkomensverschillen per regio en kwalitatieve groei van economie en rekening houdend met de gevolgen van automatisering.

2. Machtsposities

- Beter inzicht in de economische machtsposities, o.a. door openbaarheid van kartels.
- De overheid krijgt de bevoegdheid om fusies van ondernemingen op haar grondgebied te verbieden of aan nadere voorwaarden te binden.
- Een soortgelijke bevoegdheid krijgt de Europese Commissie waar het ondernemingen betreft die in meer dan één land werken.

3. Herstrukturering

- Herstrukturering van bedrijfstakken en bedrijven wordt planmatig tot stand gebracht. Subsidies aan bedrijven worden mede getoetst aan:
 - de internationale arbeidsverdeling in de betreffende bedrijfstak;
 - de economische levensvatbaarheid van het bedrijf op langere termijn;Overheidsdeelneming heeft voorrang boven subsidie; subsidie gaat gepaard aan controle.

4. Vestigingsbeleid

De overheid voert een selektief vestigingsbeleid. Bedrijven, die zich in de Randstad willen vestigen, maar niet bepaald gebonden zijn aan deze vestigingsplaats, worden afgeleid naar gebieden elders in het land die daarvoor in aanmerking komen.

- Overheidsdiensten worden krachtig gespreid.
- Er komt een ontwikkelingsmaatschappij voor de regionale industrialisatie (ORI) met eigen financieringsmiddelen, die haar activiteiten in het bijzonder richt op economisch zwakke gebieden, in de eerste plaats het Noorden.

5. Verandering van beroep

Voor hen, die bij een noodzakelijke verandering van beroep of bedrijf moeilijk passend werk kunnen vinden en moeten omscholen komt een garantieregeling, waardoor het laatstgenoten inkomen gedurende de omscholingsperiode gegarandeerd wordt.

6. Landbouw en Middenstand

Het beleid voor landbouw en middenstand is gericht op structuurverbetering, waardoor een redelijk inkomen mogelijk wordt gemaakt.

Een Iedere vakbekwame ondernemer op economisch gezond bedrijf, dient door passende kredietregeling financieel in staat te worden gesteld zijn bedrijf uit te oefenen. Daarnaast komt er een instrument van tijdelijke overheidsdeelneming in de financiering die het midden- en kleinbedrijf helpt in zijn ontwikkeling naar moderne vormen en in zijn concurrentie met het grootbedrijf. Daarvoor wordt een participatiemaatschappij opgericht.

Door een sluitend stelsel van verzekeringen wordt de sociale positie van de kleine ondernemer gelijkwaardig gemaakt aan die van de werknemers. Afvloeiing en herscholing van diegenen, die landbouw en middenstand verlaten, dient financieel aantrekkelijker te worden, althans zo, dat betrokkenen van bestaanszekerheid kunnen spreken tot op het moment, dat hun een passende werkkring wordt aangeboden.

7. Zeehavens

- Als onderdeel van het nationale plan voor de ruimtelijke ordening komt er een deelplan voor de ontwikkeling van onze zeehavens, en de daarop aangewezen industriële bedrijvigheid, waarin zowel de faktor economische groei als andere welzijnsfactoren zorgvuldig worden afgewogen.

8. Bodemschatten

- In de regelingen tot winning en verkoop van bodemschatten krijgt de staat een meerderheidsbelang (zeggenschap, winst).

9. Speur- en ontwikkelingswerk.

- Het zeer kostbare speur- en ontwikkelingswerk van overheid, bedrijven en universiteiten maakt een samenhangend beleid nodig, waarin de overheid toetsende bevoegdheden heeft.
 - a. de bestedingen en de research binnen de universiteiten en andere wetenschappelijke instellingen worden gekoördineerd.
 - b. de bestedingen voor speur- en ontwikkelingswerk binnen het bedrijfsleven worden door middel van fiscale maatregelen of subsidies afgeremd dan wel gestimuleerd op grond van de betekenis die deze bestedingen hebben voor het maatschappelijk welzijn.
 - c. openbaarheid in de doelstellingen wordt bevorderd.

10. Beleggingen

- De overheid krijgt de bevoegdheid voorschriften te geven voor de bestemming van beleggingen van verzekeringsmaatschappijen, banken en pensioenfondsen, tegen voorwaarden die gelden voor leningen aan de overheid.

11. Reclame

- De inhoud van reclame wordt aan nadere regels onderworpen om misleiding uit te bannen.
De overheid en consumentenorganisaties werken samen in een organisatie voor toezicht op reclame.
- Geen uitbreiding van radio en t.v.-reclame.
- De consument wordt beschermd tegen agressieve verkoopmethoden.
- Het gebruik van informatief etiket wordt verplicht, evenals een prijsaanduiding per standaardaanduiding of -gewicht.
- Consumentenorganisaties worden op ruime schaal gesubsidieerd.

12. Gezondheidszorg

De overheid streeft naar een democratisering van de gezondheidszorg, waarin patiënten, cliënten, medische en psychosociale deskundigen op grond van betrokkenheid, deskundigheid, onderlinge solidariteit en mondigheid samenwerken. Dit streven houdt tevens een integratie van lichamelijke en geestelijke gezondheidszorg in, en ontzuiling van deze vormen van welzijnsbehartiging.

Functie van een integrale gezondheidszorg is niet alleen de individuele hulpverlening, maar ook een continu signaleren en registreren van die maatschappelijke structuren en factoren die ten grondslag liggen aan psychosomatische klachten en psychosociale conflicten.

De behartiging van een integrale gezondheidszorg mag niet afhankelijk zijn van opbrengsten van liefdadigheidsacties.

Ingevoerd wordt een nationale gezondheidszorg gekenmerkt door:

- a. een doelmatig geheel van voorzieningen (waaronder gezondheidscentra en groepspraktijken) onder verantwoordelijkheid van het Rijk;
- b. het onderscheid tussen particuliere- en ziekenfondspatiënten vervalst, evenals de huidige klassenverschillen in ziekenhuizen.
- c. een financiering die tevens bijdraagt tot een meer gelijke inkomensverdeling.
- d. matiging van de in de gezondheidszorg verdiende inkomens (specialisten, apothekers), volgens landelijke maatstaven.
- e. strenger toezicht van de overheid op de farmaceutische industrie vooral wat betreft de prijzen.

13. Bevolkingspolitiek

In verband met ruimtelijke ordening, milieuhygiëne en welzijnsbeleid, wordt een actieve bevolkingspolitiek gevoerd, uiteraard zonder enige beperking van de persoonlijke vrijheid.

14. Buitenlandse werknemers

In de eerste plaats moet de werkgelegenheid worden bevorderd in de landen waar de buitenlandse werknemers vandaan komen, o.m. door investeringen en ontwikkelingshulp vanuit Nederland. Onze nationale economische politiek moet gericht worden op vermindering van de spanningen op de arbeidsmarkt.

De werving van buitenlandse werknemers zal aan de volgende voorwaarden moeten voldoen:

- a. werving alleen langs officiële kanalen;
 - b. gelijke rechtspositie (ook bij ontslag) en bestaanszekerheid als voor Nederlandse werknemers;
 - c. beschikbaarheid van goede huisvesting, strengere controle op pensions voor buitenlandse werknemers; na één jaar werkzaamheid in Nederland gelijke rechten op gezins-huisvesting;
 - d. ruime mogelijkheden voor onderricht in de Nederlandse taal, en voor algemene vorming en vakopleiding mede gericht op de behoeften na terugkeer naar het eigen land.
- Voor buitenlandse werknemers worden regionale opvangbureau's ingesteld. De overheid zorgt voor een integraal welzijnsbeleid voor deze werknemers; de extra kosten worden aan het bedrijfsleven in rekening gebracht.

15. Inkomensbeleid

- De overheid streeft, uitgaande van een recht op inkomen, in overleg met organisaties van werknemers en werkgevers naar de verwerkelijking van een samenhangend inkomensbeleid vooral gericht op vermindering van de verschillen in besteedbaar inkomen. Het verhogen van de lonen voor een deel met gelijke bedragen in plaats van procenten kan hierbij een belangrijk middel zijn.
- Het gegarandeerd wettelijk minimumloon wordt tenminste eenmaal in de drie jaar structureel verhoogd, zodat het sneller stijgt dan het gemiddelde loon.
- Het minimumloon moet ingaan op 21 jaar en ook gelden voor 18-21 jarigen die een gelijkwaardige arbeidsprestatie leveren. Om het delen van werknemers in de nationale vermogensgroei te stimuleren, bevordert de overheid het experimenteren met spaarloon in collectief werknemersbeheer, winstdelingsregelingen, vermogendeling en investeringsloon.
- Inkomens worden openbaar
- Snelle bestudering van de instelling van een maximuminkomen.
- De normuitkering krachtens de ABW worden gebracht op de hoogte van het nettominimumloon.
- De beloning dient voor mannen en vrouwen gelijk te zijn. Bij aanstelling, ontslagen, secundaire arbeidsvoorwaarden (pensioenen inbegrepen) mag geen verschil worden gemaakt naar geslacht.
- De overheid voert een prijsbeleid, dat zich behalve tegen ongemotiveerde verhogingen van prijzen ook tegen een ongemotiveerde hoogte van prijzen en tarieven richt.

16. Pensioen

- Er komt een wettelijke regeling voor een welvaartsvast pensioen voor iedereen, dus ook voor zelfstandigen. Gepensioneerde werknemers krijgen tenminste 70% van hun laatst verdiende loon, inclusief vakantiegeld. Hierbij wordt een inkomensmaximum gesteld. Het minimum pensioen is gelijk aan het netto-minimumloon. Het AOW- en AWW-pensioen wordt in vier jaar opgetrokken tot het nettominimumloon. Het ongehuwden-pensioen wordt gebracht op 80% van het gehuwdpensioen. De mogelijkheden om eerder of later met pensioen te gaan worden verruimd. Het bestaande stelsel van aanvullende pensioenvoorzieningen wordt vereenvoudigd en gecoördineerd, zodat de pensioenopbouw niet wordt geschaad bij verandering van betrekking en de belegging doelmatiger kan worden geregeld.

17. Gehandicapten

- Er komt een algemene volksverzekering tegen arbeidsongeschiktheid, die voorziet in een gedifferentieerde bodemuitkering, die afhankelijk is van leeftijd. Onder deze verzekering zullen ook moeten vallen de niet buitenshuis werkende gehuwde vrouwen en bovendien de van geboorte of van jongs af aan gehandicapten; voor deze laatste groep dient de financiering plaats te vinden uit de algemene middelen. De overgangsregeling WAO wordt gewijzigd, waardoor het verschil tussen "oude" en "nieuwe" invaliden wordt opgeheven.

18. Algemene middelen

- Om de lastenverdeling van de sociale verzekering rechtvaardiger te maken worden de premiegrenzen extra verhoogd en wordt ook de overheidsbijdrage in de kosten ervan verhoogd.
- De sociale verzekering moet sterk worden vereenvoudigd.

19. Kinderbijslag

- Afschaffing van de kinderaftrek in de loon- en inkomstenbelasting en verhoging van de kinderbijslag tot het gemiddelde huidige nettopeil van kinderaftrek en kinderbijslag tezamen.
- Inpassing in de bestaande wettelijke regeling van een welvaarts-vaste uitkering voor alleenstaande ouders die kinderen te verzorgen hebben en niet onder de AWW vallen.

20. Vakantie- en arbeidsduur

Voor jeugdigen wordt de werktijd in ieder geval tot maximaal 8 uur per dag teruggebracht. De vakantieduur wordt tenminste 4 weken voor jongeren tot 18 jaar en voor zestigjarigen en ouder 5 weken. De wettelijke min.vakantiegeduitkering wordt bij voorrang opgetrokken, waarbij gestreefd moet worden naar nivellering van deze uitkering.

-O-O-O-O-O-O-O-

HOOFDSTUK IV - VREDESPOLITIEK

1. De V.N.

Nederland spant zich in voor het versterken van de V.N., - onder meer door de verschillende V.N.-organisaties meer volmachten te verlenen, door samen met andere landen een actieve politiek te voeren tot doorbreking van de huidige blokvorming in die organisatie en geeft uitvoering aan resoluties die met Nederlandse steun zijn aangenomen. Nederland ratificeert verdragen van de V.N. met betrekking tot de rechten van de mens.

- In de V.N. wordt consequent steun gegeven aan elke strijd tegen rassendiskriminatie, diktatuur, imperialisme en kolonialisme.
- Nederland zal een aanzienlijk bedrag storten in speciale fondsen van de V.N. die dienen voor het in stand houden van vredesoperaties die door gebrek aan geld dreigen te mislukken, en voor het ondersteunen van slachtoffers van racisme, kolonialisme en diktatuur.
- Aan bevrijdingsbewegingen in koloniale gebieden wordt tevens humanitaire en onderwijskundige projekthulp geboden.
- De Volksrepubliek China moet in de Veiligheidsraad van de V.N. de Chinese zetel innemen; zo spoedig mogelijk dient de volkerenorganisatie alle staten ter wereld te omvatten.

2. De Nederlandse ontwikkelingssamenwerking

De Nederlandse ontwikkelingssamenwerking wordt gericht op mondiale gerechtigheid door snelle economische en sociale groei en verbetering van de inkomensverhoudingen in de ontwikkelingslanden.

- Nederland draagt bij tot de herstrukturering van de wereld-economie. Aansluiting wordt gezocht bij initiatieven van niet-gebonden landen, zoals Zweden.

De politieke, technische en financiële hulp zal voornamelijk gericht zijn op de ontwikkelingsplannen van landen, organisaties en bewegingen die een werkelijk structurele en sociale hervorming ten doel hebben.

De multilaterale hulp via de V.N. dient toe te nemen.

- De Nederlandse publieke financiële en technische hulpverlening aan ontwikkelingslanden wordt in het bestek van één regeringsperiode opgevoerd tot 2% van het nationale inkomen.

De noodzakelijke aanpassing van onze sociaal-economische structuur aan gewenste veranderingen in de wereldhandelsverhoudingen kan in ons eigen land uit ontwikkelingsgelden worden gefinancierd, onder voorwaarde dat de herstructurering bijdraagt tot een betere internationale arbeidsverdeling.

Aan Nederland te betalen renten op uitstaande leningen dienen zoveel mogelijk kwijtgescholden te worden.

3. Suriname en Ned. Antillen

Nederland neemt het initiatief tot een konferentie met Suriname en de Nederlandse Antillen met het doel het Rijksverband te beëindigen. De toezeggingen voor ontwikkelingshulp dienen te worden nagekomen en gericht te zijn op de economische onafhankelijkheid van de betrokken landen.

4. Europees veiligheidsoverleg

Nederland spant zich in voor het spoedig tot stand brengen van een permanent Europees veiligheidsoverleg gericht op wederzijdse vermindering van de bewapening en de oorlogsrisico's.

- Nederland moet meewerken aan het op gang brengen van besprekingen om een Europees veiligheidsverdrag te sluiten voor geheel Europa en een niet-aanvalsverdrag met Warschau-Pactlanden.

Nederland voert een politiek gericht op normalisatie van de betrekkingen tussen Oost en West, door:

- a. het intensiveren van de culturele en economische betrekkingen met Oost-Europa;
- b. volkenrechtelijke erkenning van de DDR;
- c. het verlenen van steun aan het streven de status van West-Berlijn in overeenstemming met de wensen van de bevolking te regelen.

5. Navo

Nederland blijft lid van de NAVO, zolang een beter alternatief voor vrede en veiligheid in Europa ontbreekt.

- De Navo neemt geen taken op zich die niet rechtsstreeks verband houden met de taak de vrede en veiligheid in de Oost-West verhoudingen te waarborgen. Nederland is bereid de Navo samen met het pact van Warschau in één Europees veiligheidsstelsel te doen opgaan.
- De zgn. atoomdrempel wordt niet verlaagd.
- Europa krijgt geen eigen atoommacht en Nederland bepleit de opheffing van die van Frankrijk en Engeland.
- Uitbreiding van de Navo met niet democratische landen, zoals Spanje wordt afgewezen, evenals uitbreiding van het verdragsgebied.
- Nederland stelt de Navo-raad voor Griekenland en Portugal te verwijderen. Als dit niet lukt, blijft ons land maximale politieke en economische druk uitoefenen om democratische verhoudingen te bevorderen. Nederland onthoudt zich van het leveren van wapens aan Portugal en Griekenland en oefent druk uit op andere Navo-landen dit voorbeeld te volgen en weigert om met en in Portugal en Griekenland militaire oefeningen te houden.
- Nederland keert zich tegen alle wapenleveranties van Navo-landen aan mogendheden, die de Afrikaanse bevolking in zuidelijk Afrika onderdrukken.

6. Europese gemeenschappen

De Europese gemeenschappen worden uitgebreid met Groot-Brittannië, Ierland, Noorwegen en Denemarken en andere democratische Europese landen die de doelstellingen van de E.E.G. kunnen onderschrijven, maar de uitbreiding van de E.E.G. met Groot Brittannië zal niet ten koste gaan van de steun aan arme landen.

- In de Europese Ministerraad is besluitvorming bij meerderheid noodzakelijk;
- Portugal en Spanje kunnen geen lid of geassocieerd lid van de E.E.G. worden, zolang in deze landen geen democratische verhoudingen bestaan. De uitvoering van het associatieverdrag met Griekenland wordt gestopt.
- Als grootste handelspolitieke blok in de wereld dient de E.E.G. een beleid te voeren gericht op vergroting van de afzetmogelijkheden van de ontwikkelingslanden op de Europese markt, onder meer door het verwezenlijken van een wereldwijd stelsel van voorkeur voor de produkten van die landen. Bewerkte produkten inbegrepen.
- De suikerovereenkomst dient onmiddellijk door de E.E.G. te worden ondertekend.
- De keuringseisen voor waren en artikelen moeten voor alle E.E.G.-landen gelijk zijn.

7. Defensiebeleid

In het defensiebeleid heeft kwaliteit voorrang boven omvang. In 1971-1975 wordt bovendien gestreefd naar verlaging van de uitgaven door:

- a. afsluiting van overeenkomsten tussen Navo-Landen en Warschau-pact-landen over de wederzijdse gecontroleerde vermindering van de militaire inspanning;
- b. betere samenwerking en taakverdeling tussen Westeuropese Navo-landen;
- c. vergroting van de doelmatigheid van de hoofdtaken en afstoting van niet-wezenlijke;
- d. opheffing van de organisatorische driedeling tussen land-, zee- en luchtmacht;
- e. in afwachting van de afschaffing van de dienstplicht wordt de dienstdtijd verkort tot 12 maanden. Er komt een leger voornamelijk bestaande uit kortverbandvrijwilligers.

8. Verdragen

Nederland streeft naar spoedige afsluiting van verdragen over:

- uitbanning van bacteriologische, chemische en nucleaire wapens;
- stopzetting van alle proeven met kernwapens;
- stopzetting van produktie van nucleair materiaal voor militaire doeleinden;
- het voorkomen van het militair gebruik van voor vreedzame doeleinden bestemde nucleaire installaties en materiaal;
- bevrozing en beperking van de kernwapenarsenalen;
- betere controle op in- en uitvoer van wapens en van wapenleveranties.

-0-0-0-0-0-0-

HOOFDSTUK V - FINANCIERING

1. Veel geld

De uitvoering van dit program kost veel geld. De uitgavenstijging van de overheid komt vooral ten goede aan het onderwijs, de woningbouw, de ontwikkelingshulp en de sociale verzekering.

Het aandeel van de defensie in de overheidsuitgaven blijft dalen. Het kiezen voor bovenstaande voorkeur vereist kieskeurigheid elders, doelmatigheid en zuinigheid overal. Het betekent verder, ook bij meer invloed van de overheid op de kapitaalmarkt, hogere belastingen en hogere sociale verzekeringspremies.

2. Nationaal inkomen

Het nationaal inkomen zal jaarlijks met 4 tot 5% per hoofd van de bevolking toenemen, gemeten in waardeveraste guldens. Van deze toeneming dient jaarlijks ruim de helft 2 à 3% vrij besteedbaar te blijven. Het andere deel zal ten goede moeten komen aan gemeenschapsvoorzieningen. De druk van belastingen en sociale premies stijgt daarvoor aanzienlijk.

3. Belastingen en sociale premies

Belastingen en sociale premies dienen niet alleen de financiering van de gemeenschapsvoorzieningen, maar ook de verbetering van de inkomens- en vermogensverhoudingen ten voordele van de minstdraagkrachtigen. De bijdrage uit de algemene middelen in de sociale verzekering wordt verhoogd. Er komt een belasting op vermogenswinsten, een progressie in de vermogensbelasting en hogere successierechten.

4. Loon- inkomstenbelasting en omzetbelasting

De toeneming van de opbrengst van loon- en inkomstenbelasting wegens groei van het reële inkomen wordt niet ongedaan gemaakt. Deze opbrengst neemt ook toe wegens prijsstijging. In hoeverre dit extra bedrag wordt teruggegeven door aanpassing van de belastingtarieven, beslist het parlement van jaar tot jaar.

De omzetbelasting (BTW) wordt, indien nodig, alleen verhoogd wanneer ook aan bovenstaande eisen wordt voldaan.

-O-O-O-O-O-O-O-O-